

Nyhetsbrev nr 14

2011-11-21

SWESIAQ:s höstmöte i Borås

Höstmötet 17 oktober samlade drygt 40 deltagare, många från Göteborgstrakten. Vi lyckades även för första gången sända höstmötet som Webinar: Ett halvdussin SWESIAQ-medlemmar runt om i landet kunde gratis – på jobbet eller hemma – följa presentationerna på sina datorer. Man kunde också chatta in sina frågor till föreläsaren. En enkät visade att det hela fungerade bra. Nästa gång ska vi bara tänka på att använda mikrofon när åhörarna ställer sina frågor, annars hör inte Webinar-deltagarna!

Efter Anders Janssons inledande presentationer fick vi höra att passivhusen fungerat bra hittills och att ByggaF/L/E är olika metoder som SP tagit fram för att skapa Fuktsäkra, Lufttäta resp. Energisnåla byggnader. Efter lunch blev det mer från SP: En exposé från Ingemar Samuelson från 40 års arbete med fuktsäkerhet (Man är inte i mål än, se nedan!) och till slut en rundvandring på SP:s lab. [Här finns SP:s olika publikationer](#) (Klicka på länken).

Tysta vattenbomber

Höstmötet inleddes med Anders Janssons chockerande rapporter om tillståndet hos svenska våtrum och enstegstätade putsade fasader. Fem stora svenska leverantörer av våtrumsgolv fick installera sina våtrumskonstruktioner noggrant och med hjälp av sina främsta installatörer. Golven testades sedan enligt en europeisk, standardiserad testmetod. Inget av golven klarade testet utan vattnet läckte ner till underlaget. För alla utom en leverantör blev läckagen kraftiga. Man kan tänka sig att installatören normalt är stressad och inte helt insatt i alla detaljer som måste fungera för att det ska hålla tätt. Om man dessutom tänker sig att

underlaget ibland är en uppreglad träkonstruktion – då förstår man att vi har att göra med en tickande fukt- och mögelbomb i de svenska villorna.

Nytestat våtrumsgolv underifrån

En annan tickande bomb – som kan ha allvarligare hälsoeffekter – är de enstegstätade, putsade fasaderna. Här har man standardiserat en byggmetod som visat sig vara mycket känslig för minsta misstag och kan förväntas orsaka fuktrelaterade inomhusmiljöproblem och skapa arbete för inomhusmiljökonstuler i många år framåt.

Läs rapporterna: [Tätskikt i våtrum – funktionsprovning av foliesystem](#) och [Putsade regelväggar 2011](#)

SWESIAQ referat

Plastkemikalier och astma

I en finsk tvärsnittsstudie har man gjort luftmätningar i hemmen hos patienter vid ett sjukhus med hud- och allergimottagning i Helsinki. Man har jämfört med mätresultat i en kontrollgrupp bosatt i Helsinki-området. Ett av resultaten var att lufthalterna av ämnet 2,2,4-trimetyl-1,3-pentandiol di-isobutyrat korrelerade med förekomst hos läkardiagnostiserad astma hos patienterna. Om halterna av ämnet var

högre än 10 µg/m³ fanns det en köns- och åldersjusterad överrisk för astma med oddskvoten 2,8. Ämnet 2,2,4-trimetyl-1,3-pentandiol di-isobutyrat – som är vanligt i PVC-plastmattor och lim – har också i tidigare finska och svenska studier kopplats till ökad förekomst av astma och ögon-/näsa-/halsirritation. En ökad användning av plastmattor i Finland sedan 80-talet har visat sig sammanfalla med en ökad förekomst av astma under samma period. Läs mer: [K Villberg m.fl.: Prevalence of Plastic Additives in Indoor Air related to Newly Diagnosed Asthma](#)
Anders Lundin

Aktuellt från KOMIN i Umeå och Vasa

KOMIN – Kompetenscentrum för inomhusmiljö och hälsa – är ett EU-stött samarbetsprojekt för Kvarken-regionen. Den 20 september ordnade KOMIN ett eftermiddagsseminarium kring temat ”Emissioner av kemiska föroreningar i byggnadsmaterial och europeiska riktlinjer för inomhusklimat”. Seminariet ordnades i både Umeå och Vasa.

Helena Järnström från VTT Expert Services i Finland berättade bl.a. om definitioner gällande inneklimat, inneluft och emissioner, mätteknik, standarder och klassificeringssystem. Hon talade också en del om kommande regleringar inom EU gällande emissioner av kemiska föroreningar från byggnadsmaterial. Därefter pratade Jorma Säteri, från FISIAQ – SWESIAQ:s finska systerorganisation – om riktlinjer för inomhusklimat, emissioner och ventilation och om vikten att sätta upp mål för inomhusmiljön vid ny- och ombyggnationer.

Ett 40-tal personer deltog i seminariet på varje sida om Kvarken. Om du vill se och lyssna på föredragen i efterhand via YouTube, kan du klicka på länken <http://www.kominmiljo.eu/online-utbildning> (eller klistra in den i din webbläsare). Där kan du också ta del av föredrag från tidigare KOMIN-seminarier.

Anna-Sara Claesson

SWESIAQ:s arbetsgrupper

På höstmötet i Borås presenterades läget för de tre aktiva arbetsgrupperna. Läget för de båda grupperna *Uppdatering av SWESIAQ-modellen* och *Mätningar i innemiljön* presenterades av Anders Lundin och en sammanfattning av

gruppen *Sanering av byggnader* presenterades av Björn Mälarstig.

Mögelsanering

De första två grupperna har nyss kommit igång. Om du vill delta i arbetet, anmäl dig via swesiaqmodellen@swesiaq.se resp. innemiljomatningar@swesiaq.se. Gruppen *Sanering av byggnader* är snart färdig med en första version av dokumentet. Du kan se presentationerna om du klickar på [SWESIAQ-modellen](#) resp. [Sanering av byggnader](#).

På gång inomhus

Socialstyrelsen utreder astma/allergi hos barn

Socialstyrelsen har fått ett regeringsuppdrag som handlar om att analysera och beskriva problembilden kring barns och ungas hälsa kopplad till förekomsten av astma och allergi. Uppdraget innebär även att beskriva nuvarande ansvarsfördelning mellan myndigheter och andra aktörer vad gäller astma och allergi kopplad till barns arbetsmiljö i skolan. Regeringsuppdraget härrör från det förslag till nationell handlingsplan för barns miljörelaterade hälsa som Socialstyrelsen redovisade år 2007 (www.socialstyrelsen.se/publikationer2007/2007-131-28). Utredningen påbörjades 1 november 2011 med undertecknad som uppdragsansvarig. Den ska redovisas 1 april 2013.

Rebecca.Thuleson@socialstyrelsen.se.

Kan cTrap stoppa fuktorsakade emissioner?

Lennart Larsson, Lunds universitet, har nyligen fått innovationspris för cTrap, en flexibel duk som sätts direkt på fuktsskadade ytor för att stoppa farliga föroreningar inomhus. Metoden testas just nu i ett villaområde. Vi avvaktar med spänning resultatet. ([Läs mer](#)).

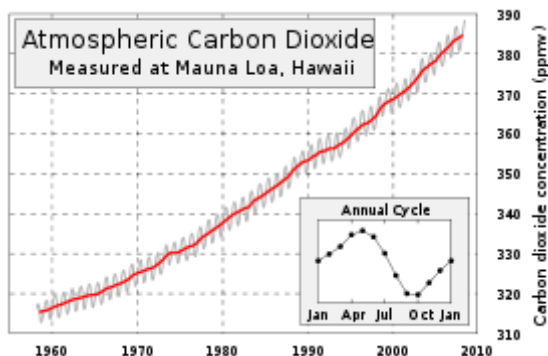
SWESIAQ debatt

Hur mycket luft behöver vi egentligen?

De flesta är överens om att någon riktig syrebrist är det aldrig frågan när man tycker luften känns instängd – åtminstone så länge man inte jobbar på en ubåt eller liknande. Men varför behöver vi ny luft hela tiden och hur mycket?

För arbetslokaler finns riktvärdet 7 l/s per person. Det finns också ett riktvärde för koldioxidhalt på 1000 ppm som kan användas om luftföroreningarna huvudsakligen uppkommer genom personbelastning. Normerna stämmer väl med laboratorieförsök på 80-talet ([Klicka här för att läsa mer!](#)) då minst 80 % i en testpanel upplevde att det inte luktade instängt om luftväxlingen var 7 l/s per person eller mer.

Koldioxidhalten i atmosfären var före industrialiseringen ca 280 ppm men förväntas stiga till ca 450 ppm år 2030. Detta har inte bara betydelse för jordens klimat. Den ”friska” luft som tas in för att vädra ut luftföroreningar inomhus innehåller alltmer koldioxid. Riktvärdet på 1000 ppm koldioxid motsvarar numera en luftväxling på närmare 8 l/s per person.

Koldioxidhalten ökar stadigt i atmosfären

Vid årets Indoor Air-konferens presenterades en studie som tyder på att koldioxiden inte bara har betydelse som indikator på människoproducerade luftföroreningar. Den kan också påverka oss direkt i ganska låga koncentrationer. I kammarförsök såg man att försökspersoner presterade sämre i testet ”Strategic Management Simulation” om koldioxidhalten ökade från 600 ppm till 1000 ppm under i övrigt konstanta förhållanden. Prestationerna blev klart sämre om halten var 2500 ppm ([Läs mer!](#)).

I nyare studier har man undersökt sambandet mellan luftflöden och s.k. SBS-symtom. I kontor har man funnit att antalet personer med symtom gradvis sjunker när man ökar luftväxlingen och att symtomminskningen fortsätter ända upp till luftflöden på 25 l/s per person ([Indoor Air, 2011 Jun;21\(3\): 191-204](#)). Vilka slutsatser bör man dra av detta? Hur går det ihop med nuvarande ventilationsnormer och krav på energisparande? En tolkning av resultaten kan ju vara att det krävs en drastisk och knappast realistisk ombyggnad av de flesta ventilationssystemen i våra kontor. Jag tror inte att det är de anställda själva som förorenar kontorsluften i den utsträckning som forskningen tycks visa. Kanske bör rapportens uppgifter om 25 l/s per person istället tolkas som en signal om att det är dags att skärpa kraven på emissioner från olika typer av kontorsinredning och från den kontorsutrustning som de anställda för med sig. Att vädra bort luftföroreningar med allmänventilation är ju aldrig en särskilt effektiv metod!

Anders Lundin

Har du någon aktivitet som du vill göra reklam för? Skicka ett e-post-meddelande till nyhetsbrevet@swesiq.se. Då kan vi lägga in informationen på SWESIAQ:s hemsida och/eller skriva om den i nyhetsbrevet.

På SWESIAQ:s hemsida www.swesiq.se/web2/index.asp?text_subjectID=39 eller på KOMIN:s kalender www.kominmiljo.eu kan du se vad som är på gång just nu inom inom miljöområdet..

Om du inte vill stå med som prenumerant på nyhetsbrevet: Skriv till nyhetsbrevet@swesiq.se